

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény
Margitai József szerkesztő nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Fischel Fülöp könyvkereskedése
Ide küldendők az előfizetési díjak.
nyiltterek és hirdetések.

MURAKÖZ

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Előfizetési árak:
Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

Hirdetések elfogadtatnak:
Budapest: Goldberger A. V. és
Eckstein B. hird. irod. Bécsben:
Schalek H., Dukas M., Oppelik A.
„Általános Tudósító”-hirdetési osz-
tálya Budapest.

Hirdetések jutányosan számíttatnak.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Nyilttér petitsora 10 kr.

A »Csáktornyai Takarékpénztár«, »Muraközi Takarékpénztár«, a »Csáktornya Vidéki Takarékpénztár« sat. hivatalos közlönye.

Örök Imadás Templom Erzsébet királyné emlékére.

— Felhívás. —

Ő Császári és Királyi Fensége Mária Valeria Főhercegnő fővédnöksége alatt országos mozgalom indult meg, mely magasztos célul tűzte maga elé, hogy felejthetetlen Királynénk emlékére, Budapesten, az ország szívében, a nemzet kegyeléhez méltó templom építtessék s benne az elhunyt Királyné védszentjének, Árpádházi szent Erzsébetnek tiszteletére egy oltár emeltessek, amelynél az Ő lelki üdvösségeért naponkint engesztelő szent mise fog az egek Urához bemutatatni.

Az országos mozgalomból kialakult már a vidéki bizottságok szervezkedése. Egybegyűjtetnek a Király iránti hűségtől, megtört lelke enyhítésének nemes versenytől áradó szívek, hogy az örök imadás temploma, mint egy nagy és szent elhatározás fenséges megnyilatkozása, az emlék pompájában s a gyász mélységében egyaránt méltó kifejezése legyen az ő dicsőült lelke által oly torrón szeretett magyar nép soha meg nem szűnő ragaszkodásának.

Az augusztus hó 8-án megalakult zalavármegyei bizottság nevében fordulunk Zalavármegyei társadalomhoz, hogy ezen, százdok folyamában is történelmi jelentőséggel bíró nagy cselhoz, hozza meg kiki tehetsége szerint a maga odaadó kegyelétének készséges adóját.

És pedig akkép, hogy ezen hat évre alakult megyei bizottságba tagul belép s ugyancsak hat évre megajánlott adományát egyszerre, vagy hat évi részletben a bizottság pénztárosához, — Bogyay Elemérhez Zala-Egerszegre — beszolgáltatja.

Zalavármegye hölgyeihez külön kérés is intéz a bizottság, hogy dicsőült Királynénk emléknapijain, főleg pedig kegyetlen emberelenséggel átszurt nemes szívének utolsó dobbanása évfordulóján, az egyházakban, az örök imadás temploma javára a hívőktől adományokat gyűjtsenek.

Gyűjtsenek az anya, a hitves, a honleány rajongásával, mert a gonoszság szörnyetege benne is a jó, édes anyát, az igaz hitvest, a haza nemtőjét gyilkolta meg egyszerre!

Örökre siratjuk, örökre gyászoljuk, mert örökre szeretjük!

... S a vármegye, melynek bölcs és halhatatlan fia ravatalára az Ő drága kezei helyeztek koszorút — egész lelkével fog tanuskodni amellett, hogy Őt Felséges Asszonyunk emlékéhez, a nemzeti hűség keretében még a maga szülötteinek külön dicsősége s a hamvainak adott királyi diszkek halája is fűzi!

Dr. Jankovich László gróf
bizottsági alelnök.

Gróf Festetics Mária
bizottsági elnök.

Az alispáni jelentés.

(Vége.)

A pénzügyi adminisztráció terén fennakadás nincsen, minthogy azonban a lakosság csekély kis termését nem értékesíthette, az adók és egyéb kincstári követelések majd csak szeptember és október hónapban fognak nagyobb mérvben befolyjni.

E helyütt vagyok bátor jelenteni, hogy a tek. közigazgatási bizottság folyó évi aug. hó 8-án tartott ülésében a m. kir. pénzügyigazgató ur előterjesztése folytán vármegyénk 208 községe ellen a felelősség kimondva lett.

A katona ügyeket illetően van szerencsém tisztelettel jelenteni, hogy a f. évi főszorozás f. évi április 4-től június 7-ig minden fennakadás nélkül befejeztetett a következő eredménnyel: az állítási lajstromba felvett állítás kötelesek száma 8126 volt, az ujonczjutaléokra besoroztatott 1645, a pórtartalékba besoroztatott beosztással a honvédséghez 376; az állítási lajstromba felvett állításkötelesek közül visszahelyeztetett, fegyverképtelenek találatot, mint mindenkorra alkalmatlan töröltetett stb. 5154, a főszorozástól távol maradt 951, teljesen ismeretlen 364.

Közgazdasági viszonyainkra vonatkozólag a következőket vagyok bátor előterjeszteni:

Az időjárás a mezőgazdaságra eleinte kedvező volt, később azonban a gyakori és

T Á R C Z A.

Dobó Katicza.

Eger vára nagy piacán
Nagy ünnepség járja
Eger népe királyi hírt,
Bécs követjét várja.

Útczahosszat vig zsilongás,
Zászló leng a légben.
De egyszerre csak felharsan:
— Itt a követ . . . Eljen!

Trombita zeng patkó csattog,
Deli urak jönnek,
Kiosztani a jutalmat
A sok egri hősnek.

Az egyiknek kócsag forgót,
Aranygyűrűt másnak,
Remekművét, drága kardot
Jó Dobó Istvánnak.

Csendesség van. A követ szól:
— Eger vitéz népe.

Messzi Bécsből köszönt téged
Király ő felsége.

Köszönt téged Dobó István,
Hogy várad megvédted,
De legfőképpen köszönti
A hős asszony népet.

S hogy a hírek fennmaradjon,
Mig a világ áll csak,
Ez arany nyakláncot küldi
Dobó Katiczának.

Kipirul a büszke asszony,
Elsápad megujra . . .
Kis kendőjét gyűri, tépi
Rózsaszirm ujjá.

Majd meg ránéz az urára,
Szeme könybe lábad.
Hozzásimul, mig ajakán
Ilyen beszéd támad:

Vigye vissza a nyakláncot,
Nem illet meg engem.
A mit tettem, csak magamért,
Nem Egerért tettem.

Nem védtem én a hazámat,
Mégkövetem szépen.
A hazát az uram védte,
Én — az uram védtem.

Pásztor Árpád.

A koldusasszony.

Ha elmentek ti fővárosiak, vagy ha feljöttök a fővárosba ti vidékiek, s elmentek a lipótvárosi Szent-István bazilika mellett, ott találtok a koldusok között egy beteg, korhadt öreg koldus-

asszonyt, szeméből a könnyek egyre potyognak. Akár adtok, akár nem adtok neki alamizsnát, vigasztaljátok meg szegényt egy jó szóval s mondjátok neki a Miatyánknak, melyet ő egyre mormol, egy-egy mondatát.

A legszebb leány volt a hetvenes években a fővárosban Körmöczy Adél. Kettőn küzdöttek kezéért, két jó barát, Horvát Géza és Maróthy Pista. Egyiknek sem volt senkije. Egyik sem szeretett senkit, csak azt a szép leányt, de ez után mindkettőn egyformán bolondultak. Adél nem tudott választani. Kedvelte azt is, amazt is, de ha kérdésekkel ostromolták, hogy melyikük tetszik mégis jobban, hallgatás volt a válasz.

Egyszer azután borzasztó gyilkosság hozta lázba a főváros lakosságát. A dugszagad Maróthyt meggyilkolva találták halószobájában. Öltöző-asztalján vérről volt irva e pár sor:

Minden vagonom Horvát Gézát illesse.
Kutattak a gyilkos után, husztalan. Gondoltak öngyilkosságra, de ez ki volt zárva. Egy ellen-sége szurta agyon, s mikor már halva hitte, ott hagyta s akkor az áldozat odavánszorgott, hogy vérevel megírja végrendeletét s rokon hiányában legjobb barátjára essék az óriási vagyon.

A halál ellen nincs orvosság. Nem lehetett feltámasztani Maróthy Pistát s így egyedül csak Horvát volt kedves Adél előtt.

Barátja halála után hat hétre megkérte a kezét s Adél nem habozott, odaadta a meggyilkolt örökösének.

A rendőrség pedig már lemondott a reményről, hogy kézre kerítse a gyilkost.

A nászéjszakát követő reggel halva, halán-

hosszan tartó esőzések a gabonát megdöntötték, minek következtében helyenként nemcsak mennyiségileg volt gyengébb a termés, hanem minőségileg is, több helyütt ugyanis meglehetősen sok az olyan átlag, mely a közepestől messze áll, vagyis pl. a buzatermes hozama kat. holdankint alig volt itt-ott 4—6 m.-máza között és néhol még a sulyegység alatta is maradt normalis átlagnak.

A tavaszi vetemények közül a tengeri és burgonya jól áll, s ha valami elemi csapás közbe nem jön, ezekből elég jó termésre van kilátás; — a szőlő szintén szépen mutat, de a lisztharmat sokfelé pusztít, s telemes kárt okoz, bár a gazdák védekeznek ellene, miért is a termés kilátás az utóbbi időben nagyban csökkent.

A gyümölcs folyton férgesedik és erősen hult. A terméskilátás napról-napra hanyatlik. Leginkább még szilva, másutt alma-és körteből mutatkozik némi termés.

A mesterséges takarmány az utóbbi száraz időjárást megsínylette; bár a löhere és luczerna még jól türte az esőhiányt. A sarju, főleg a dombos réteken elsült és csak gyenge termést ígér. Kaszálását sok helyen megkezdték. — A fentiek előrebocsátásával, bár a lakosság anyagi helyzete jelenleg türhető, a közgazdasági helyzetet jónak nem mondhatom, mert a termények alacsony piacci ára, különösen a kiszáradtak, kik forgó tőke hiányában, részint köztartozásaik, részint egyéni kötelezettségeik folytán terményeiket azonnal eladni kénytelenek, egy hosszú gazdasági éven keresztül erős megpróbáltatásnak teszi ki.

A törvényhatósági közutak állapotáról a következőket van szerencsém jelenteni:

A törvényhatósági közutak fenntartására az 1899. évre szükséges fedanyag a járási utibizottságok meghallgatása mellett megállapítván, s a vonatkozó felosztási tervvel a tek. közíg. bizottság által szabályszerűen jóváhagyván, a fedanyag szállítás kellő időben megkezdett, s oly erővel eszközöltetett, hogy annak nagy része az utibizottsági tag urak közreműködésével már át is vételtel.

Az 1899—1900. évi közúti költségelőirányzat terhére foganatosítandó műtárgy ja-

vitások és újbóli építésekre a kir. államépítészeti hivatal a szükséges műszaki műveleteket elkészítette, s miután azok illetékes helyen jóváhagyattak, a munkálatok végrehajtása árlejts útján biztosított.

Nevezetesebb építkezések a következők: a tördemic—b.-tomaji tvh. közút 3—3. 200. km. szakaszának szabályozása, az alsó-lendva—letenyi uton levő 16. számú, és a lenti—regedei uton levő 17. számú, a zalaegerszeg—bak—becsehelyi uton levő 87. számú, a keszthely—szent-mihály—baki uton levő 6. számú és a gyülevész—galamboki uton levő 42. számú hidak újbóli építése.

A gyülevész galamboki uton levő 6-ik számú hid. — továbbá a badacsonyi és révfülöpi kikötők javítása.

A légrád—bukoveci közút 0—1. km. szakaszának a Dráva folyó elleni megvédése céljából partvédmű és sarkanytu építése. A Keszthelytől—Hévízig terjedő utszakaszok és a zalaegerszeg—zalabéri tvh. utak 07—6. km. szakaszának hengerezése. Ezeket kívül 14 db. betoncső lerakása és úgy fa-, valamint kőhidakon kisebbszerű javítások.

A törvh. közutak állapotát teljesen kielégítő, s az utak s műtárgyak elemi csapások folytán a folyó évben kivételesen s csak egyes helyeken szenvedtek rongálásokat.

Az utadót nem fizetők, de közmunka teljesítésére kötelezett egyének a rájuk kiről munkának egy részét teljesítették.

Vasut-, posta és távirat ügyek terén említésre méltó esemény nem fordult elő.

A megyei törzsvagyon áll 1564 frt 76 kr. takarékpénztári betét és 250 frt magán-kötvényből, készpénz tulkiadás 16 frt 83 kr., cselekvő hátralék 1782 frt 22 kr., vagyis tiszta cselekvő vagyon 3580 frt 15 kr.

A vármegye házi és árpapénztárainak törvény által rendelt havi vizsgálatait a bizottság közbejöttével teljesítvén, az arról szóló hivatalos jegyzőkönyveket 7. alatt tisztelettel bemutatom.

Van szerencsém a tek. bizottsági közgyűlésnek bejelenteni, hogy Szent-Iványi Géza vármegyei V-ik aljegyző a kincstári jogúgyek igazgatóságához fogalmazó gyakornokká kinevezetvén, nevezettel, tekintettel arra, hogy

állását sürögösen elfoglalni kellett, a tek. törvényhatósági bizottsági közgyűlés utólagos jóváhagyásának fenntartásával a hivatalos teendőik teljesítése alól folyó évi július hó 15-ével felmenttem; tisztelettel kérem a tek. bizottsági közgyűlést, hogy Szent-Iványi Géza vármegyei V-ik aljegyzőt állásától véglegesen felmenteni, s erről határozatilag értesíteni méltóztatsek.

Bátor vagyok egyuttal a tek. bizottsági közgyűlésnek tudomására hozni, hogy Szent-Iványi Géza V-ik aljegyzőnek kinevezése folytán megüresedett vármegyei V-ik aljegyzői állásra Gájásy Lajos árvászeki aljegyzőt, s ennek helyére Kaufman Mátyas pécsi lakost volt kegyes főispán ur Öméltsága ideiglenesen helyettesíteni.

Zala-Egerszeg, 1899. évi aug. 29-én.

Csertán Károly sk.,
Zalavármegye alispánja.

Megyei közgyűlés.

Zalavármegyei törvényhatósági bizottsága szeptember havi közgyűlést dr. Jankovich László gróf főispán elnöke alatt f. hó 11-én tartotta.

Elnököl főispán az ülést megnyitván, meghatva emlékezett meg első évfordulójáról annak a pótolhatlan veszteségnek, amely hazánkat felejthetetlen emlékü Erzsébet királynénk gyászos elhunytával érte; jelenté, hogy vezetése alatt a vármegye tisztli kara, valamint a törvényhatósági bizottság több tagja, az egyház által a szomorú emlékeztető évforduló alkalmából rendezett gyász isteni-tiszteleten vett részt, amelynek tudomásul vételét és a közgyűlési jegyzőkönyvben való megörökítését kérte, ami a közgyűlés egyhangu helyeslésével találkozott.

Alispáni jelentést, melyet kinyomtatva a bizottság tagjainak megküldöttek, a közgyűlés felolvasottnak tekintett.

A jelentés kapcsán felszólt Koller István bizottsági tag; kikelve a törvényhatósági közutak kiépítésénél az államépítészeti hivatal részéről követelt módszert és kérte annak orvoslását. A közgyűlés elfogadta Ziegler Kálmán indíványát, mely szerint a felszólalásban foglalt panaszt kiadja a járási utibizottságoknak, hogy azok őszi közgyűléseikön azt tüzetesen tárgyalják s ennek eredményéről tegyenek jelentést.

Szentiványi Géza vármegyei 5-ik aljegyzőnek erről az állásáról való lemondását a közgyűlés elfogadván, az így megüresedett V-ik aljegyzői állásra Gájásy Lajos új jegyzőt vármegyei V-öd aljegyzőnek egyhangulag megválasztotta.

A vármegye 1900-ik költségvetését a közgyűlés az állandó választmány javaslatához képest elfogadta, egyuttal a tisztli katonák és vármegyei szolgák részére az eddigi ruha illetményükön kívül évenként egy blúz szavazott meg s az így előálló 417 frt 73 kr. költségföbbletet kéri a belügyminisztertől.

A vármegyei számvevőség előterjesztésére az 1900-ik évre szükségendő katonai beszállásolási pótdát a közgyűlés a ház- és házostályadóra 3 $\frac{7}{10}$ %-ban, míg a többi adónemre 3 $\frac{1}{10}$ %-ban állapította meg.

Az országos magyar gazdasági egylet megkeresésére a megyei közgyűlés elhatározta, hogy a »Gazdák Biztosító Szövetkezet«-czimmel alakuló tűz- és jégbiztosítási szövetkezetbe a vármegye a törzsvagyon terhére ezer koronás alapítói díjjal belép; a vármegye épületeit a tűz ellen ott biztosítja, a városokat és községeket megkeresi, hogy épü-

tékát keresztül löve találták Horvátot. Kezében pisztolyt szorongatott, mely kétségtelenül bizonyítja, hogy a fiatal férj öngyilkos lett.

Ezt állították az orvosok s a vizsgálat is ezt derítette ki.

Horvát Géza a Maróthytól örökölt pompás palotába vitte az esküvő és lakoma után szép feleségét. Alig érték haza, hírtelen beborult, felhő felhőre gyülekezett s villám villámot ért. Dörgött az ég, majd zuhogott az eső, istenitélet napja volt. Legalább úgy érezte Horvát Géza, a gyilkos.

A kis szalonba mentek s annak faláról bánaatos, ijesztő arccal nézett a fiatal párra Maróthy Pista képe.

Horvát közelebb húzódott nejéhez, majd mintha bitorolná őt, hírtelen felugrott. Azután, mintha lidércnyomástól akarna szabadulni, de azért gyáván a félelemtől odaszólt nejéhez:

Takarja el azt a képet.
Körmöczy Adél megdöbben.
— Mi baja van az Istenért?
Hörögte mondá Géza:
— Félek tőle.
— Az Istenért, ön beteg, önnek láza van; küldjek orvosért?

— Nem, ne küldjön ide tanukat.
Körmöczy Adél megrettenve ugrott fel helyéről.

Egy iszonyatos gondolat szállta meg. Nem, nem, az lehetetlen! De mégis, meg akar bizonyosodni.

Kirohant a szobából. Horvát utána ment, félt magára maradni azzal az arcképpel.

Neje csakhamar egy tőrrel tért vissza.

— Ismeri ezt a tört?
— Igen. Az enyém.
— Az öné? — kérdé Adél. Hisz Maróthy mellében találták.
— Nem, nem az enyém!
— De a magáé, s így maga ölte meg azt az embert.

— Nem, nem igaz, kiáltá Horvát.
— Ez a kép azt mondja, hogy igen.
— Mit, ez a kép? ... kiáltá öröleten Géza, kiragadta a tört a nő kezéből, egy székre kapott s összevagdosta az elhalt arcképet.

— Most másodszor akarta megölni, szolt le-sújtóan Adél. Azután ismét kirohant a szobából, hogy egy fegyverrel térjen vissza.

— Itt van, menjen szobájába és teljesítse kötelességét.

Horvátot reggel halva találták. Maróthy képenek foszlányait pedig Adél magával vitte a nyomorba.

A nagy vagyont széjjel osztotta az özvegy a szegények között, odaadá nemes cselokra s azután ment dolgozni, kinlódni, végre eljutott a koldusbotra.

Ezért kérék én titeket, hogyha elmentek a lipótvárosi bazilika kapuja előtt, adjatok alamizs nátonkon kívül egy jó szót a koldussasszonynak, s mondjatok el vele egy egész Miatyánkat vagy legalább belőle egy mondatot.

Lantos.

leteiket ugyanitt biztosítsák; a vármegyei árvák tulajdonát képező épületek szintén itt lennének biztosítandók; felkéri a járási uti bizottságokat, hogy a Zalamegyei Gazdasági Egyesület részéről kiküldendő bizottságok tagjaival járásonként értekezletet tartva, a lehető legszélesebb körben ismertessék meg a vármegye közönségével és ennek az alakulóban levő intézménynek üdvös és messze kiható jelentőségét, hogy így a közönség minél nagyobb rétegében az üdvös eszme utat nyitva, a gazdaközönség általában tűz- és jégkár ellen való biztosításait itt tenné.

A perlaki, szoboticzai és mura-csányi kórorvosi körök új beosztását, valamint a letenyi járás szülészői kerületeinek újabb beosztását a főorvos előterjesztésére a közgyűlés elrendelte.

A csáktornyai községi árvatárban felferült és a községgel szemben bíróság megítélt 7883 frt 29 kr. tőke és ennek 1882-ik évtől járó kamataiból álló hiányt illetőleg Csáktornya község kérelmére a közgyűlés a községet a tőke fizetésére kötelezi, míg a kamatokat a vármegyei takarékalapból fedezi.

A közgyűlés jóváhagyta Benkovecz, Pálovecz, Stefánecz, községek képviselőtestületének kölcsön felvétele tárgyában, Perlak község képviselőtestületének a Dráva-szabályozási munkálatok költségeihez való hozzájárulási összeg mikénti beszerzési tárgyában hozott határozatot.

A közgyűlés feloldotta Perlak község képviselőtestületének az adóbehajlási költségek tárgyában, Dráva-Vásárhely község képviselőtestületének ingatlan birtok vétele tárgyában, Órség község képviselőtestületének kisorolt regále kötvényének értékesítése tárgyában hozott határozatait.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Erzsébet királyné emléke.** Városunk közönsége is kegyelettel adózott a nagy királyné emlékének, halálának évfordulója alkalmából. A gyász külső jelűl a község házán fekete lobogó lengett. A hivatalos gyászistenmisztet hétfőn reggel 9 órakor volt a szent-ferenczrendiek templomában, melyen megjelent a közs. elöljáróság, hivatalok, az összes tanulóifjúság tanítóik, tanáraik vezetése mellett s nagyszámu közönség. A templomhajóban igen díszes ravatal állott, a gyázmisét főh. Irovrath József ex-provincziális, h plébános végezte fényes segédlettel, s a kántor megható gyásznékeket énekelt. — Az izraelita imaházban 14-én Schwarcz Jakab főrabbi határos emlékezésedet szentelt Istenben boldogult királynéknak drága emlékének, a kóruson pedig szép gyásznékek hangzottak el.

— **Szabadságolás és helyettesítés.** Benedek Aladár csáktornyai áll. polg. isk. tanár egészsége helyreállítására 6 heti szabadságot nyert, a helyettesítéssel Bencsák Richárd okl. polg. isk. tanító lón megbizva.

— **Eljegyzés.** Német János, a Csáktornya-vidéki Takarékpénztár segédkönyvelője jegyet váltott Zala-Egerszegben Friedl Gyula nyug. körjegyző leányával, Laura kisasszonnyal.

— **Kinevezések.** A vallás- és közoktatási miniszter Vreszk Vincze és Sray József okl. tanítókat a dráva-vásárhelyi áll. elemi népiskolához rendes tanítókká nevezte ki.

— **Ertekezlet.** A csáktornyai kereskedőifjak egyleti helyiségükben f. hó 12-én este értekezletet tartottak, melyen több jelentkező új tagul felvételét, s a tisztikar ideiglenesen következőleg alakult meg: Weisz Miksa el-

nök, Füredi Rezső háznagy, helyettese Salamon János, Heinrich Oszkár pénztáros, Heinrich Sándor titkár, Weisz Sándor jegyző, Lackenbacher József és Blau Kálmán könyvtárosok, Stein Lipót, Zeisler Lipót, Fürst Ármán választm. tagok, Mitzky Arnold, Herlinger Sándor póttagok.

— **Megbízás.** Major Károly hodosáni áll. el. isk. tanító ugyanott az igazgatói tendők vezetésével bízott meg.

— **Szabadságolás.** Budai Sándor mura-csányi kántortanító, egészsége helyreállítása céljából egy évre szabadságot tartott. Ezen időtartamra helyettesül Szatmáry József okl. tanító választatott meg.

— **Értesítés.** A csáktornyai kereskedőifjak egylete értesíti pártoló és rendes tagjait, hogy az egyleti könyvtár minden hétfőn és csütörtökön este 9 és 10 óra között rendelkezésükre áll.

— **Kisdedovodai ügyek.** Mura-Vid és Mura-Csány községekben új kisdedovodák fognak felállítani. — A csáktornyai ovodában ezeidig 132 kisded lón beírva.

Nyilt level.

Nehezemre esik, de kénytelen vagyok e lapok összes olvasóinak tudomására hozni, hogy miként állanak a viszonyok minálunk itt a Dráva mellett fekvő és a horvátokkal határos Podbreszt és Szent-Kereszt községekben.

Sok ideje már annak, hogy ennek a községnek nincs iskolája. Még a mai napon is több, mint 120 tanköteles gyermek nem jár iskolába. Sajnos! iskolába való járás helyett a marhákat őrzik a mezőn, a hol károkat csinálnak, kukoriczát lopnak, hogy dohánny és csizagértát vehessenek maguknak, káromkodnak és mindenféle csunya szóval illetik egymást, szóval: minden félelem és szegényérzet nélkül nőnek fel.

En úgy vélekedem, hogy ennek a szerencsétlenségnek legnagyobb részét az előjáróság az oka. A főtisztelendő lelkész uraknak gondjuk volt az iskolára, de semmiképp nem tudtak czelhoz jutni, mivel az előjáróság mindig csak azzal állott elő, hogy a község szegény és iskoláját nem képes fenntartani.

Erre én azt válaszolom, hogyha a községben rend és egyetértés volna, már régen lehetne iskolája. Megmondom hogy hogyan? A községnek a falu közepén van szép darab közlegelője és szép telke, amelyen jegenyefát és fűzfát tenyésztnek. Ha a jegenye és fűzfa helyett vagy 1000 darab gyümölcsfát ültetnék, amint ezt már közülünk többen óhajtottuk, a község szép jövedelemre tehetne szert. Egy rendben tartott gyümölcsös falunkat csinosítaná s emellett közlegelőnk is jobb volna. Állításom mellett tanuskodik az a 20 drb. gyümölcsfa, melyet községi biránk az előjáróság óhajára elültetett, s amelyek noha csak két évesek, már teremnek. Csakhogy közülök is már kevés van életben, mert az egész éven át pásztor nélkül legelő lovak tönkre teszik őket. A második segítség az iskola felállítására Máltósosok gróf Festetics Jenő ur lett volna, kinek Szent-Kereszt nevű majorja a mi községünkhöz tartozik s ennél fogva a költségeknek mintegy felét ő fizette volna. De ennek már vége, mert elhatározatott, hogy nem így lesz. Azért tehát mi többben a magas ministeriumhoz fordultunk, hogy adjon nekünk állami iskolát. Azt mondták, hogy a ministerium hajlandó kérésünket teljesíteni. De hogy mikor? — annak csak az Uristen a megmondhatója, mert azt tudjuk, hogy a magas ministeriumnak nem csak egy községgel van dolga. Az előjáróságunk pedig nem szabad az iskola ügyével tovább foglalkoznia, mivel a községben vannak olyanok, (különösen a gyermektelek) a kik az iskolával mit sem törődnek, s nem bánják, ha a gyermekek tovább is néveletlenek maradnak. Az ilyenek az iskola ügyében buzgózkodó előjáróknak még a házát is képesek volnának felgújtani. Az iskola elleneségei azt hangoztatják, hogy nem kell olyanokat, akik ily ügyekkel foglalkoznak, az előjáróságba megválasztani.

Azért mi, kiknek gyermekeink vannak s kik azt óhajtuk, hogy gyermekeink ne maradjanak vadak, azokhoz a t. urakhoz fordulunk, akikre ez az ügy tartozik: legyenek segítségünkre, hogy gyermekeinkbe a magyar haza iránti szeretetet bele

oittathassuk s hogy azok valamennyien az Isten által megadott törvényeinket megérteni és becsülni megtanulják.

Podbreszt, 1899. szept. hó.

* **Egy közeégi képviselő.**

Helyet adtunk e levélnek a népből való beklüldő kérésére, lapunknak ugy a magyar, mint a horvát részében egyrészt azért, mert a muraközsi nép felfogásáról, gndolkozásáról és viszonyairól tesz tanuságot, másrészt azért, hogy alkalmunk legyen az ügy érdemére nézve a felvilágosítást megadni.

A szoboticzai plébániához tartozó összes iskolák államosítását az illető községek már régebben kimondták. Ebben az ügyben a megye kir. tanfelügyelője és a járás főszolgabírája teljes buzgósággal működtek közre s a helyszínén a községekkel megtartott tárgyalások alkalmával az iskolák államosítását biztosították. Ámde időközben akadályokat gördített az iskolák megnyitása elé Zágráb. E napokban érkezett le a kir. tanfelügyelőséghez közoktatásügyi miniszternek érélyes rendelete, melyben kimondja az illető iskolák szervezését s amelyben kimutatja, hogy a zágrábi akadémikusok annál kevésbé vehetők figyelembe, mert a szoboticza-fárbeli iskolákat soha sem tartotta fenn a hitközség, hanem a polgári község, következésképp azok ügyébe Zágrábnak semmi beavatolása nincsen. Így tehát nagyon rövid idő alatt a szoboticza plébániai, köztük a podbreszti iskolának az állam által leendő felállítására meg fog történni.

Mi okozza a főfájást?

Ezt a kérdést gyakran lehet hallani, de feleletet rá, mely pedig egyszerű, kevés ember tud adni. A főfájás tulajdonképpen nem is igazi betegség, de annak egyik jele, mely sok betegséggel, illetőleg beteges állapottal együtt jár. Tengernyi gyógyszert ajánlanak és használnak a főfájás ellen, de ezek a gyógyszerek csak pillanatnyi megkönnyebbülést okoznak, mert az általános egészségi állapotot kell gyógyítani. A főfájást olykor a gyomor okozza, olykor a szívba vagy bélszáj. Gyakran az idegrendszer, a histeria, elviselhetetlenül kevésbé hevesebb teszi. Gyakran a vér hiányos keringése és gyöngesége oka e bajnak. Elsőben is tehát a vért kell feltöltíteni és e célra a leghatásosabb szert kell felhasználni. Hédingér Lujza kisasszony Monteródból (Svájc, Vaud-Canton) a következő levélben elmondja nekünk, meddig kellett szenvednie és milyen nem remélt módon kapta vissza egészségét.

— Már három év óta, írja levelében, a leghevesebb főfájás kínozott. Nem tudtam aludni, nem volt étvágyam és a legkisebb zaj is rettenetes szenvedést okozott. Olykor azt hittem, hogy meg kell örülnöm és életem bizonyára kockára lett volna téve, ha ez az állapot még sokáig tartott volna. Egyik nővérem mentett meg, a ki a Pink-pilula használatát tanácsolta nekem, azt mondván, hogy ez a pilula a legkifejebb szer hasonló betegség ellen. Nem hittem ugyan szavának, de mégis próbát tettem és a hatás igazán csodálatos volt. Már az első skatulya is nagy megkönnyebbülést szerzett és a következők tökéletesen meggyógyítottak. Most azt hiszem, hogy egészen új életre keltem.

A vér megerősítésével növeljük hatását az egész szervezet és ezáltal megszűntetjük a vérszegénységet, ideg-, reumatizmust és általános gyöngeséget. Ezek ellen a betegségek ellen a Pink-pilulák a leghatásosabbak. A Pink-pilulák kaphatók Magyarországon a legközelebbi gyógyszerárban. Egy doboz ára 1 frt 75 kr. és hat doboz 9 frt. Magyarországi forrárt: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerárban, Budapest, Király-utca 12.

Nyilttér. *)

Hálás köszönet.

Orvosaim véleménye folytán, már minden reményről lemondtam, hogy súlyos lábajamból kiigyógyulok, midőn sorsom dr. Schwarcz Albert csáktornyai orvos urhoz vezetett, ki 10 napi fáradságtalan, szakavatott kezeléssel, beteg és használhatatlan lábaimat — melyekre előbbi orvosaim már csak az amputálást ajánlották — teljesen kiigyógyította és olyannyira helyreállította, hogy a végzettség válható betegségnek nyoma sem maradt. Nem mulasztatom el dr. Schwarcz urnak ez uton is hálás köszönetemet nyilvánítani.

Hoffmann Ignáczné
Kőrös (Horvátország.)

*) E rovat alatt közlötiekért nem vállal felelősséget a Szerk.

Felelős szerkesztő:

MARGITAI JÓZSEF

Kiadó és laptulajdonos:

FISCHEL FÜLÖP (STRAUSZ SÁNDOR).

Sve pošiljke se tičuć zadržaja
novinah, naj se pošiljaju na
me Margital Jožefa urednika
vu Čakovec.

Izdateljstvo:

Knjižara Fischel Filipova
kam se predplate i obznane
pošiljaju.

MEDJIMURJE

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i poučljivi list za puk

Izlazi svaki tjedan jedanokrat i to: vu svaku nedelju.

Predplatna cena je:

Na celo leto 4 frt
Na pol leta 2 frt
Na četvert leta 1 frt

Pojedini broji koštaju 10 kr

Obznane se poleg pogodbe
i fal računaju.

Službeni glasnik: »Čakovačke Šparkasse«, »Medjimurske Šparkasse«, »Šparkasse Okolice Čakovca«, i t. d.

Mužom.

Vnogo govori i pišeju od onih lepih znamenitostih i kreposti, koje se od žene zahtevaju osobito v hižnim stališu. Redovito zahtevaju od nje pokornost, dakle najveću odreknućnost od svoje volje. Ali i muž se zato mora trsiti, da si pribavi k hižnomu stališu potrebne osobite dobre znamenitosti i kreposti. Tuliko govori i pišeju, on sam vnogo čuje i čita od one vlasti, koja se njega v hižnim stališu dotiče i koju vezhati je znan. Bormeš, niti najmenje se nemremo čuti, ako se za »gospodara stvorenoga« čuti muž, a ženu pak za nekakov nizki stvor drži, koja je naredjena samo za zadovoljavanje njegovih željah i zapovedih, pak najmenje se nebrini zato, da žena s takvim načinom telovno i duševno trpi, Med takvih okolnostjah pak koj hižni stališ more biti sretan?! Samo tam, gde vu jedinstvu živi sa ženom, samo tam more v reč dojt prava obiteljska sreća. Ali i muža dobro stoji, ako se višekrat odreće od svoje volje. Ako pak za dobro vidi, da se i on more vu ravnjanju hižnih poslov jeden ili drugiput pobrinuti, ako vidi, da gde je od brižljivosti i jezgre decah, ili od ravnjanja domaćih poslov reč, pak žena boljsega tolnača da, bormeš spametno vćini, ako popusti ženi i ne drži se tvrdoglavno k svoji volji. I ovo zatajenje volje mu sladkoga dara donese v sreći obiteljski. Človek se do smrti svoje

vući i izobraživa. Hižni stališ je jedno odgojilište, gde se supruzi vućiju jeden od drugoga.

Muž naj ljubi svoju ženu. Ona se ne bude pozival na svoju moć i vlast, nebude siljen, nebude kudil, nebude nemilostiv, nebude neuztrpljiv, nebude se na svaku proreku razljutil. Bog je ženu na stran muža položil. Ona je njegova pomoćnica, a ne službenica. Najžalostneše obiteljske okolnosti se razvijaju, ako samo oćinska volja vlada, a materinska pak nemre valjati. Jako je žalostno to i za decu, ako vidiju, da se mati boji i plaši od oćca, pak kulikrat se to napreduje. Muž i ženą jeden drugoga podupuniju, samo dva činiju jednoga i ov jeden razvija sreću v hižnim stališu.

Kak se ženi preporučuje, da se trsi razmeti svoga muža, s njim čuti i misliti, tak se to nemože zadosta preporučati i gospodam mužom. Ne samo treba ženi vćiniti sve, s čim si ljubav svoga muža osegura, nego ravno tak i mužu naj bude najveće trsenje, da ljubav svoje žene dan na dan v novič zadobi, onda budeju lehkí terhi i dužnosti, koje hižni stališ zahteva. To, da je muž brantelj i kruhoskrbitelj obitelje, najmenje ga oslobodi od toga trsenja. Vu vnogi obitelji je i ženska kruhoskrbiteljica pri nekojim rukotvorstvu još više i težeše delo dela, kak muž. More biti nije istina? Evo ovdí je jeden primer zmed više takvih. Ovdí je na pr. žena jednoga *šoštara*. Nepomaže samo v

meštiji s sivanjem, i vu drugih više delah, nego po tjedenski i orsačkih sejmih trzi — pak kulikrat v grdim vriemenu, — pak poleg toga jošte ima brigu na gospodarstvo, na muža, v redu drži decu, inuša, detića i družinće. Ne pozabimo, žena je slabeša kak muž. Prispodobno ima više trpeti kak muž i poleg svojih slabeših ustrojah je puno bolje vun deta prama svakojačkimi betegi, kak mužki. V razumu mora puneša biti, jer njezina briga zajde v najmenjši del gospodarstva, k obitelji spadajućem hoće sve biti, svakomu želju hoće spuniti. Ustrpljivnost njezina puno veća kak mužka. Zato budimo prama ženi svoji s ljubavjom, budimo njoj na pomoć v gospodarstvu, v hižnim stališu. Ljubav jeden med drugim bude zbudila v sruć decah ljubav prama roditeljom, svem svetskem i cirkvenim poglavarom. Samo tako se budeju mogli roditelji vćivati obiteljske sreće, mira božjega i tak budeju moći Boga, kralja i svoju domovinu ljubeću decu odhraniti.

Majczen Ferencz.
učitelj.

Iz povesti Magjarske.

Dalje.

Kak Losonczy pri Temešvaru, ravno tak si je zaslužil junačko ime Szondy György pri Drégelyu; jer dok je Achmed Temešvara jurišal, za toga je Ali Budimski paša po

Z A B A V A

Napoleon I. na St. Heleni.

Već sam puno krat pisal odlomke iz života Napoleona I-a, iz njegove mladosti i iz vriemena njegovog ratovanja, a sada ću još ovdé opisati njegov konac. Kako je to bil jedan od najglasovitijih muzevah Europe, sudim, da će ov moj kratki opis njegovog konaćnog prognanstva i smrti svakoga mojih vriednih čitateljah zanimati.

Napoleon Bonaparte, rođen 15-a Augusta 1769. v varošu Ajacio na otoku Korsika, dotieral je od jednostavnog poručnika (leutenant) do prvoga vojvodje, pred kotim je ciela Europa drhtala. Konaćno je posjal cesarom francuzah, te je svoja osvojevanja nastavil sve dalje i dalje. On je za svog života puno pogriješil, mnogo krvavih ratovah izvojeval, te je bil v danovih svoje slave pun obiesti tyranske samovolje.

Kada se je na papi zagrabil, te ga ulovljenoga držal, onda mu je njegova slava prićela padati. U Fontainebleau je Napoleon prisilil papu, da se odreće cirkvene države i od tog hipa ga je bojna sreća prićela ostavljati. U Fontainebleau, v istom gradu, pri istom stolu je Napoleon bil prisiljen, da se

odreće cesarstva i položi cesarsku krunu. A napokon po zaključku europajskih velevalstih bude, za uzdraženja europejskog mira, prognan na otok englenzki St. Helenu. Ovdé je onda imal vriemena svoj život promislati i ovdé je došel u se te, se je tak liepo izrazil vrhu božanstva Kristuševoga, na koje je bil dokaz njegove podpune viere »tielovljenje jedinoga sina božjega zvelićitelja

Tamo na otoku St. Helena je bilo, gde su se Napoleonu, spokorenomu obladavcu, daleko od krike svietskih dogadjajah, misli razsvietile, te ga već blizu smrti i vekivećnosti k njegovoj svetoj vieri opet dovele, koja je u njegovom sruću već prićela izginjavati. Ovdé u samoći kod promišlavanja, dosegnul ga je opet spasonosan trak svete viere tak, da je konaćno polag svih svojih prošlih pustulovinah i dapaće proganjanja iste cirkvene glave, kakti dobri katolik umrl.

Prvih godinah svoga prognanstva bil je na otoku bez svećenika, anda i bez utiehe svete viere. Od svoje, kaj mu je Englezka dala za trpeti, najoolje ga je mućila izrećena njegova misel:

»Kaj misle moji neprijatelji o meni?« — Znal bi reći — »Ili kaj bi nek ja o njih mislil? — Kaj hoću s menom? — Porobili su mi vieru. Zar me drže za niemo živinće,

ili me hoću takovim učiniti?« — U to ime je podnesel nekoliko molbenicah, koji su imale uspieh, te su mu bila dosvoljeoa dva kath. svećenika, koji u miesecu septembru 1810 na otok St. Helenu prispiele. To su bili abé Bonavia i abé Vignali. Njihov došastak je Napoleona vrlo razveselil. »Teda negda budemo opet svake nedelje imali službu božju« — je rekel — »Vieru opet najti, znaći domovinu najti.«

Sad, ali on do nedelje nije hotel čekati, već je za dojdüći dan, odmah dal prirediti salu u kojoj se je jelo, te ju pretvoriti u kapelicu, u njoj je dal postaviti oltara kojega je u potrebi bilo moći na drugo miesto prenesti, te se je pri tom oltaru sveta meša služila. Jedan od njegovih pouzdanikah mu je spoćnitul, da se tak tum službom božjom nagli, jer da je k tomu još dosta vriemena, dok se za taj posel na otoku baraka skupa steše i zbije; ovomu je odgovoril: »Kaj to velite! Kak dugo već nismo imal sreće toga prevelikoga dobra biti dielnik? Pak tok onda nebi nestrpljivo to oćekival i užitak te okrepe željel? Ja nikoga nesilim, da bu sa mnom u društvu; ali tko me ljubi, neka k meni pristane!«

Kad su nastali dugi večeri, sakupilo ih se je više njih okolo njega, gde se je onda o svaćem duhovito razpravljalo, pak je

Severnoj Magjarskoj osvojival. Kad su turki Szondy-a pozvali, da preda grada, on nije niti čuti hotel nikaj od toga, nego je sve blago na dvoru grada zežgati, a konje spolklati dal, svoje dva malence pak je sa turskim poslanikom poslat k Ali paši, proseči ga, da nje za junake odhrani. Sa ostalimi junaki je zatem nahrupil na turke, i s njimi junački vumral. Aly baša ga je lépo dal pokopati: na grob mu je kopje i zastavu dal postaviti.

Po smrti Szondy-a je još više gradov opalo vu turske ruke, tak na Achmedovi, kak na Alyovi stranki. Zatem pak su se vojske ovih sjedinile iduč proti Egru, kojega je Dobó lstván junački branil.

Turki, kak su pod stene grada došli, pozvali su magjare, da nek predaju grada. Ali Dobó je na mesto odgovora jednu raku del na bašču i prisegel je, da bude svakoga lista prije zežgal, kak bi ga prečital. Stanovniki varaša su svi vu gradu iskali obranbu, na kojega stenah su turski topovi velike ljuknje napravili, kaj su onda ovi ravno tak marljivo zadelali, kak junaki nazad odbili nahrupljenje tursko.

Već je jeden mesec jurišal turk Eger grada, pod ovim vrémenom sa svakojakiimi ljepimi obećuvanjim hotечи Dobó-a na predanje dobiti, ali ov je svigdar lista vužgal i ni odgovoril turku. Od velike srditosti se je Achmed na zadnje i najjače nahrupljenje spravljal. Dobó, gda je to sezna, je ognjeni govor držal, na kaj su mu svi obećali, da budeju do zadnje kaplje krvi branili grada, na kojega stenah su već velike ljuknje bile. —

Magjari su ove ljuknje zazidali i gledali su k obranenu grada. Žene i devojke su se vtekale ovdi sa muži, vruću vodu, kuhanu smolu, i velike kamne su hitale doli na turke, a vno go njih je i sablju obračalo. Pisano je, da kad je žena vidla, da njoj je muž od turske kugije opal, zgrabila je njegovu sablju i kak da bi s ovce tigriš postal, onak je sekala turke. Jedna devojka, kad je vidla, da njoj je mati, koja je velikog kamna hotela hititi na turke, od turskog udarca opala, zgrabila je ona ovaj kamen i takvom

jakostjom ga je hitila, da su dva turki prez reči vumrl.

Nad takvom jakostjom je turk ne mogel ladati, jer, kak su i turki rekli: »Proti Bogu, gdo sa magjari vojuje, se zabadava trudimo.« Ovak je Eger bil oslobodjeni, kojega žene su si junačko ime zaslužile i na lépu njihovu povest se i nam gene srce! Dobó je za tem od Ferdinanda dobil Erdelja sa vojvodja nazivom, a zapovednik Egera pak je Bornemisza Gergely postal.

Ferdinand je zatem mir hotel sklopiti sa sultanom, ali da se niti jeden iz Erdelja odpovedati ne hotel, je sultan Izebelle i njezinog sina nazad na Erdeljsku knežiu postavil, a mir pak se je samo 1562-ga mogel sklopiti na 8 ljet tak, da je Ferdinand sultanu dužen svako ljetu 30 jezer zlatih daće platiti.

Ferdinand je 1564-ga vumrl. Veliju, da kad je Suleiman sultan to počul, je ovak rekel: »Ž njim je za isto jednoga pravičnoga i poštenoga vladara zgubil njegov puk.« On je neumoren bil, samo to mu je bila falinga, kaj je vno go poslušal na svoje tolnačnike. Za njim je na tronuš Mikša (Maksimilian) stupil.

(Dalje sledi.) *Loparits.*

KAJ JE NOVOGA?

Žena.

Žene su negda jako prefrigane v kaštiganju onih, koji je zbantuvaju. Pred nekojimi dani se dogodilo, da jednoga doktora lépa mlada žena se dopala jednomu mladomu gosponu. Mladić je sve učinil, čim bi opazku mlade gospe mogel na se zeti, makar je znal, da gospa ima svojega muža. Našel je i načina, s kojem se s mladom gospom mogel spoznati. Kad je već gospa niti v svojem stanu ne bila sigurna, zmislila je jednoga plana, kojega je svojim mužom odmah i dovršila. Najme v najbližnoj priliki je mesto žene muž primil zaljubljenoga mladiča. Doktor tak, kak da nikaj nebi znal od

te stvari, prikladno je ponudil svoju meštriju, ako ga zub boli. Mladić se učinil, da ga boli, za čeli svet nije hotel popustiti priliku. Poleg toga onda su mu i jednoga zuba vun zeli, i bez jednoga zuba bez svakoga bantuvanja je mogel oditi iz hiže. Od toga se more biti presenetil, jer za jednu ženu bormeš nije vréno sve zube ostaviti pri doktoru.

Stekil psi vu Kaposváru.

V Kaposváru, kak nam pišeju, je vno-gih steklih psuv, koji v stalnim strahu držiju ljudstvo. Jednoga su već zatukli, vno-gie ljudi je spozgrizel. Ove su poslali v Budimpeštu, da se tam vraćiju.

Potres.

V Hevesvármegjinskoj Gyöngyös zvanoj občini su ove dane potresa čutili ljudi, gde v noći ob dvéh vurah je dve cesne minut trpejuće gibanje bilo. — Po nekojih hižah su kipi i lahko se gibajuće stvari opale iz stene.

Jubileum jedne opaticke.

Rédko ljepa svečanost je bila o. m. 12-ga vu budimski Elisabeth opaticah cirkvi. Knabl Alfonza opatica je na ov dan obslužavala 50 ljetni jubileum opatičnog života. 54 ljeta živi već u kloštru i na ov dan je pred petdeset ljetni dela doli prisegu opatičku. Celo življenje si je na dobre čine i na vraćenje betežnih obrnula.

Bik, kakti umornik.

Od strašnog i divjeg bika je bila čorda Halbrohn Adolfa zemeljskog gazde iz Szabadke. Nije bilo kravara, kojega nebi svladal ov bik, 11-ga je većku nesreću napravil. Lotro Márton i Sipoš Mihaly kravari su napajat gnali marhu, ali bik se je hitro razsrdil i Sipoša s rogom tak vbol vu črevu, da se je ov skup srušil i sa nekoliko minutah vumrl. Za siromaškoga kravara se žena i deca zalostiju.

tom prilikom znal govor dojt i na vieri i vierske stvari. Napoleon je svakom takovom prilikom u disputiranju se čvrsto zauzel za vieri i svećenstvo, za cirkvu i njezine obrede (ceremonije). Tim se je pokazala njegova duboka mržnja naprama filosofom osamnajstoga stolietja, najme pak naprama Rousseau i Voltaire, kojim nikada nije hotel ženjalnost priznati, već je njihovu mudrost samo zato rekel, da ju neki za mudrost drže, jer su ovi puno bedastiji od onih, ili se bedastijimi čine, te je za ove, po njegovom nazoru, sriednje učenjake, Rousseau i Voltaira svum eneržijom tvrdil, da su samo zato tako veliki, jer su njihovi obozavatelji tako mali, pak onda sve skupa izgleda tak, kak da dva školnika med svojom školskom diecom stoje. »Moralni su se na patuljke obrnuti« — je rekel — »Za da mogu ove kakti orijaše gledati!«

Sve malo pomalo ga je prgonstvo i klima, razne tieslesne i duševne boli na toliko pritisnule, da su se posledice, na koje je Englezka već tako dugo i željno čekala pričele najavljuvati. Svakim danom mu je zdravlje gore bilo, te se je i čas približavalo, gda će duša glasovitog vojskovodje pred božjim sudom stati. Čim mu je bilo jasno, da neima ufanja za ozdraviti, pričel se je kak pravi katolik

pripravljati na smrt. Pred cielom Europom, koje su oči na njegovem skradnjem času u njega uprte bile, nakanil je svoje očitovanje viere javno i odprto priznati, pak je stoga i svoj testament pričel jednostavnimi ali svečanimi riečmi: „*Ja umiram u rimokatoličanskoj vieri, u kojoj sam i na ov svijet došel.*“ — — —

Dne 20-a Aprila 1821. se je svojemu spovedniku abbéu Vignaliu skrušeno izpovedal, a zatim od njega prijel i presvetu pričest i sveto pomazanje (krizma) U noći od 29-a na 30-i April, kad je general Montholon pri bolestnikovoj postelji skožnuval, pokazal se je ovomu, zabrinut radi svoje slabobe, te je zahtieval, da abbé Vignali k njemu dojde. General je želju bolestnikovu odmah previdel, te ga je zapital, da valjda želi sa abbéom na samom biti. Napoleon mu je bezodvlačno odgovoril: »Je, želim toga svećenika pri sebi i želim da budem šnjim na samom, a njih general prosim, da iz toga nikakov senzacionalni glas nepravde. Kad je poslie svećenik k njemu došel, ostal je duže vriemena šnjim na samom. Kaj se je tu medjusobno govorilo i o čem je Napoleon sa svećenikom med četiri oka razpravljal, nezna nitko; ali se može samo od sebe naslučivati. Kak se tu pri pogledu na umi-

rajučega Napoleona velikoga, u svojih činih i razumu, vide mali oni, koji tresu na sve-toj vieri Kristuševoj! Kak se mora svakoga katolika srdce zdiči, kada ovoga velikana vidi, kak on neprilijen već iz osvedočenja drage volje, pred mladim svećenikom svoju glavu prigiblje, njemu se izpovieda, od njega odvezanje griehah dobiva, te strahopocitanjem i ljubavju iv njegovih rukah presveto tielo zveličitelja prima i to sve skrušeno i po-božno valajući se u prahu pred zmožnost-ju nedokučivoga velikoga Boga.

U jutro 30-a Aprila okolo četvrte ure dojde opet general u sobu bolestnikovu, a ov mu duboko ganut reče: »General, ja sam pripravan, *ja sam sve moje dužnosti učinil; ja njim želim, da i oni imadu tak sretnu smrt, kak ja;* ovo mi je bilo potrebno, ovo mi je podalo mir duši mojoj i sad druge želje više neimam do one, da onde svoga zveličitelja u lice viditi mogu.

Na kratko vrieme je sada zatihnuo, jer ga je slabost ođdolela, a onda nastavi: »Vidiju, je sam Italian, na otoku Korsiki rođen i odgojen, zvonenje zvonovah mi srdce draga, a prisutnost svećenika mi pruža utiehu. Ja sam to sve hotel bez javnosti, skrovno učiniti, ali to se nebi bilo pristojalo, ja moram i hoću gospodinu Bogu podpunu

Žandari i cigani.

Pak od potepuhov ciganov dobimo glas. Za vezda su Bogyoszló občinu počastili sa pohodom, na nesreću svega gibućeg imetka i drobnih živin vu selu. Kak nam pišeju — ravno dva puna kola ciganov su bili ti ne srdačno vidljivi gosti, koji su za vezda ni dobro došli, jer je nje žandarstvo v pamet zelo i za njimi išlo. Ovi su, jedni na kolah, drugi pešice bežali pred žandari. Med bežanjem su žandari na nje zakričali, da nek stojiju, ali ovi su samo dalje bežali. Na to su žandari strelili na nje i jednoga su i oranili, ali ov je i sa ranom dalje bežal. Cigane su još dovezda ni mogli vloviti.

Vtopil se je vu Muru.

Tóth József 21 ljet star mladić iz Pinče občine je o. m. 2-ga pred poldan ob 11 vuri na melinu Szabó Mihalja iz Peteshaze vu Muru opal i zginul. Do vezda su ga još ni mogli najti. — Grešno delo nikoga ne terši.

Okrada.

Prošloga meseca 30. su vu Čakovcu tati pri Sonenberg Šalamonu jednu dvostrukog zaklopa vuru vkrali; — pri Hirschsohn Žigmondu pak su jednu srebrnu tula vuru vkrali nepoznati krivci. Zatem su još od svakoga mesta i svakojačke oprave spokrali. Celi kvar je bliza 200 frti. Žandari krivce jako iščeju, ali je još do vezda nisu mogli prijeti.

Brodar vu smrtnoj poglbelji.

Ovoga meseca 2-ga se je blizo Ludbrega na ottockim brodu 5—6 koritarških ciganov peljalo prek vode sa trema jedno-prežnimi kolami. Komár János ottočki stanovnik, gdo, kad je je prek odpeljal, je zahteval od njih plaću. Ovi su nato sekire zgrabili i grozili su se mu, da ga zatučeju. I bili bi ga zatugli, ako on nebi pobegele od

čas izkazati Neka dadu molim njih ovde u pokrajnoj sobi liepoga i pristojnoga oltara načiniti, na njem neka se presveti oltarski sakrament izloži i četerdeset satna adoracija obavlja.

Tako je bilo i učinjeno. 3-a Majuša je Napoleon prijel po drugi krat presvetu pričest a zatim je svojim generalom rekel »Zbogom!« — te je umro riečmi: »Ja sam se sa čoviečanstvom pomiril a Ti veliki Bože budi mi milosrdan sudac!« — To je bilo dne 5-a Majuša 1821. na večer.

Njegovo tielo je bilo u jednoj dolini, kud se je za života rado šetal, u jednostavnom grobu pokopano, grob je bil gatricami ogradjen a nad grobom su bile šest žalostnih vrhah zasadjene. Poslie uslied zaključka franczeke saborske komore pod ministarstvom Thiers bude onde izkopano i u Franckezku prenešeno te 15-a septembra 1840. u Parizu u invalidno cirkvi u gruftu konačno pokopano, gde i danas počiva.

Em. Kollay.

vudarcov sekire. Waganics Maria 64 ljeta štara preločka prosjakinja, koja je to vidla je hotela na pomoć bežati brodaru, ali nju je jeden cigan pograbil i sa sekirom težku ranu napravil na glavi. Zatem pak su svi cigani odbežali proti Ludbregu. Žandarstvo, kak mu je to prijavljeno bilo, je počelo iskati cigane i ne dugo zatem je njih i prijelo. Ovi su onda sa onimi Ljukavini rečmi pripoznali njihov čin, da su pijani bili i ne pametujeju, kaj su vu pijanim stališu napravili. Žandarstvo je cigane prek dalo preločkomu kr. sudu.

Poštuvani Gospodin Urednik!

Molim za tuliko prostora, da mojih par redakah, vu medjimurske novine (Mura-köz) vu magjarski i horvatski del postaviti dostoju, sledeće:

Žal mi je, da svim poštuvanim dragim čitateljem na znanje dam, kak stoji vu *občini-Podbrest, Sv. Križ* pri Dravi, na granici s horvati.

Puno vremena je već, da ova občina ne ima škole. A i dan-danas preko 120 detcah ima, koji bi morali pohađjati školu, ali, žali Bože, mesto škole goniju marhu na pašu vu polje, gde kvar delaju s marhom, a osobito dečarci i kuruzu bereju za duhan, i cigarete; skup se zidu, kuneju jeden drugomu mater, otca, i svakojačke nepristojnosti zbijaju, i s jednom rečjom, bez svakog straha i srama živiju. Zato ja tak sudim, da ovoj su zrok najviše *poglararstvo*.

Vel. Gosp. redovnici su se pobrinuli za školu, ali na nikakov način su ne mogli napredovati, jer poglararstvo se je samo izgovaralo, da je občina siromaska, da to ne more zdržati. Ja na to odgovaram ovak: Ako bi vu občini red bil i sloga, davno bi mogli i povem kak?

Najprvič občina ima sredinu vu selu gmajnu, lepi komad, i fini funduš, gde jegnjede i vrbe povaju, povali bi sadovna dréva, gde more biti 1000 kom., nebi to već pred par lét zapovano, kak smo već i nekoji občinari štelj, lepi dohodek nosilo? A gde je lepota u občini, i opet paša bi mogla rasti. Osvedočeni smo po onih čepih, koje bivoš érez volju občinarah 20 komadov je dal posaditi, samo dvé letah su stari i već rodiju. Ali i njih već malo živi, ar konji se bez pastira celo leto paseju i hoćeju je uništiti. Druga pomoć je Gospodin Grof Festetics u Sv. Križu, spadajući u našu občinu, kroz polovicu terha on mora plaćati. Ali tomu je već kraj, zaključeno je, — tak ne bude.

Obrnemo se za pomoć mi nekoji k Visokom Ministeriumu za *orsaćku školu*. Hvala Bogu, dobili smo odobrenu, ali gda bude? Sam Bog zna, ar to znamo, da Vis. Ministerium nema samo s jednom občinom posla. A poglararstvo nemre od toga posluvati dalje, ar njim je prepovedano od občinarov, takovi, koji na školu ništ nedaju, nego s tim rajši, da deca i na duže ostanu grubiani i pastiri, a osobito pak i od onih, koji decah nemaju. Ako bi poglavari zapozapočeli tim načinom dalje posluvati, bi njim, i hiže vužgati mogli. A nazočna nagraza takvoga, koj se za takove posle brine, ne više u poglararstvo postaviti, ar terhe dela občini.

Zato od strane svih nas, koji imamo decu i koji imamo volju, da nam deca ne budu ostali divjaki, kak njih je već i stoti-

na zaostalo, kojim pomoći nema. Obraćamo se k svoj onoj Pogl. Vis. Gospodi, na koje stvar spada, nam budu na pomoć, da decu našu razplodimo u plod magjarske ljubavi, da budu mogli prerezmeti, i poštuovati sve posvećene nam od Boga zakone.

Jeden iz med občinskih zastupnikov.

*

Mesto smo dali listu tak vu magjarskim kak vu horvatskim delu, iz jedne stranke zato, jer nam svedoči, kak sudi i misli medjimurski puk od vezdašnjeg položaja; iz druge stranke zato, jer imamo priliku razsvetiti celu stvar.

K sobotički plebaniji spadajućih školah prek danje orsagu su već zdavnja izrekle ticajuće se občine. Vu ovoj stvari su varmegyinski inspektor školah i varmegyinski sudac sa celom jakostjom k tomu gledali i na mestu su već sa občinami držali rezprave i osigurali su občine vu toj stvari. Ali med vrémenom je priprečke napravil Zagreb. Ove dane je došlo k kraljevskom inspektorstvu od ministeriuma školskih poslov odredjenje, da se škole prek vzemeju i da se zagrebačke priprečke ne vzemeju v opazku, jer k sobotički plebaniji spadajuće škole su občinske škole, ar jih posebne občine uzdržavaju, a ne plebanija, zato Zagreb k tomu ne ima brige. —

Tak anda za malo vréme budeju k sobotički plebaniji spadajuće, med njimi i podbrestska škola po — orsagu postavljene.

Nekaj za kratak čas.

Na viziti.

Mladić: Prosim, ja sem jako kratkogledec.

Soldački doktor: S čim osvedočite to?

Mladić: Vidiju gospon doktor one globe tam na susednim krovu? . . . Ja je nevidim.

Pelaju cigana vesit na galgu.

— Na, More! — veli mu jeden šalni človek, vezda te zaisto budeju zvisili!

— To nikaj nije, odgovori cigan — redka sreća i velika čast.

— Ali nebude ti ta čast i sreća vu godna!

— K semu se mora človek privčiti.

— Ali vezda pak se težko bude privčiti.

— Aje! nikaj drugo nije ležeše. Samo naj čez fertal vure preterpim, onda se već čisto dobro budem čutil.

Gabona árak. — Ciena žitka.

1 m.-mázsa.	1 m.-cent.	frttól	frting
Buza	Pšenica	8:30	—
Zab	Zob	5:10	—
Rozs	Hrž	5:50	—
Kukoricza uj	Kuruza nova	5:20	—
» » ó	» stara	0:00	—
Árpa	Ječmen	5:00	—
Fehér bab uj	Grah beli	6:75	—
Sárga » »	» žuti	6:25	—
Vegyes » »	» zméšan	5:25	—
Lenmag	Len	8:50	—
Bükköny	Grahorka	5:00	—

Odgovorni urednik

MARGITAI JOZSEF.

E rovat alatt közöltékért sem alaki, sem tartalmi tekintetben nem vállal felelősséget a Szerk.

„Henneberg-selyem“

45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — csak akkor valódi, ha közvetlen gyárámból rendeltetnek, — fekete, fehér és színes, — a legdivatosabb szövés, szín és mintázatban. — **Privát-fogyasztóknak** postabér és vámmentesen valamint házhöz szállítva, — **mintákat pedig póstaforduktával** küldenek

Henneberg G. selyemgyárai (cs. és kir. udvari szállító) Zürichben.

Magyar levelezés. Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztan lá

2733. tk./99.

Árverési hirdetményi kivonat.

A csáktornyai kir. járásbíróság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy dr. Hajós Ferencz ügyvéd által képviselt Szászko község végrehajthatónak Antonovits István végrehajtást szenvedő elleni 8 frt 2 kr. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a nagykanizsai kir. törvényszék és a csáktornyai kir. bírószág területén levő a szászkoí 5. sz. jtkyben A. l. 17. sor 5. a. hrsz. a ház 19. sz. udvarral és kerttel a belsőségben 1112 □ 294 frt kiállítási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az

1899. évi szept. hó 18. napján délelőtti 10 órakor

Szászko községhezánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiállítási áron alól is eladatni fog.

Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan hecsárának 10% -át készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ban kijelölt óvadékképes érték-papírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 70. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltattani. 897

Kir. járásbírószág mint tkvi hatóság.

Csáktornya. 1899. évi július hó 2-án.

Pályázati hirdetmény.

A vizi-szent-györgyi róm. kath. kántortanítói állásra pályázat nyitattik:

Javadalom: mint tanítónak 800 kor. készpénzletetés, 2 szoba, konyha, kamara, pinczéből álló lakás és melléképületek, 183 öl területű házikert, 4 hold 800 öl területű szántó föld, 6 öl puha tűzifa; mint kántornak stóla 120 kor., szüneteléskor és újéjkor szabad koleda.

Pályázati határidő **szeptember 30.** A pályázatok ezen határidőn belül alulírottához nyújtandók be.

Jurák Zvonimir iskolaszéki elnök

896 Vizi-Szent-György (u. p. Csáktornya.)

Keil-lakk

(GLASUR)

legkitünőbb mázoló szer puha padló számára.

Padló-fényesítő

legjobb és legegyszerűbb beeresztő-szer kemény padló számára. 1 köcsög ára 45 kr.

Arany-fénymáz

képkerekek stb. bearanyozására. 1 kis palaczk ára 20 kr.

Fehér „Glaser“-fénymáz

legjobb szer mosdó-asztalok, ajtók, ablakdeszkák stb. ujjnani befestésére. 1 kis doboz ára 45 kr — 1 nagy doboz ára 75 kr.

Mindenkor kaphatók:

Heinrich Miksa czégnél Csáktornyan.

8-9-128

Lincolni törzsgyártunk a világ legnagyobb Locomobil- és cséplőgép-gyára.

Részletek a gép- és a motor- részletekhez. Kétféle cséplőgép- és a világ legnagyobb Locomobil- és cséplőgép-gyára.

Locomobil és gőzcseplőgép-készletek továbbá Japán-cseplőgépek, Japán-cseplők, tisztító-roskák, konkolyozók, kaszáló- és analógépek, szénmag-ütők, boronák.

2- és 3-vasúti kerek és minden egyéb gazdasági gépek.

Clayton & Shuttleworth Budapest Váci-kört mentőgazdasági gépgyártások által a legújantonyosabb árat mellett ajánljuk.

Columbia-Drill legjobb sorrelőgép, szekekavók, fényaróák, kukoricza-morzsolók, daráló, őrlő-malmok, egyetemes szél-ékek.

Eladó birtok.

Stefanecz községben egy telek, 3 szobából, éléskamrából, 2 pinczéből álló házzal, (koresmának különösen alkalmas, egy holdas telek) 3 hold szántó föld, 2 hold rét, egy gyümölcsös 2 konyhakerttel jutányos áron eladó.

Bővebbet **Strahia Testvérek** uraknál Csáktornyan.

894 1-3

Arverési hirdetmény.

A perlaki kir. jbiróság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy dr. Tamás János perlaki ügyvéd mint néhai Pávlicz József szent-máriai lakos hagyatékához tartozó követeléseknek behajtására kirendelt ügygondnoknak és dr. Krasovecz Ignác csáktornyai lakosnak Babics Antal (nős Borznan Ilonával) szent-máriai lakos elleni végrehajtási ügyében 156 frt tőke, ennek 1896. évi május 5. napjától járó 8% kamatai, 29 frt 43 kr. eddigi, 12 frt 35 kr. árverés kérvényi költség ugy 300 frt tőke és járulékaik kielégítése végett a nagy-kanizsai kir. lörvszék a perlaki kir. jbiróság területén fekvő 1) a szt-máriai 131. stjkvben I. 154, 2482, 2490, 2668, 2693, 2879, 3148. hrsz. a felvett ingatlanok együttesen 434 frt; 2) ugyanazon tjkvben II. 372, 3726, 3845, 4251. hrsz. a foglalt ingatlanok együttesen 229 frt; 3) u. a. tjkvben † 2712. hrsz. a felvett ing. 152 frt; 4) u. a. tjkvben † 3720. hrsz. a felvett ing. 11 frt, 5) u. a. tjkvben † 3722. hrsz. a felvett ing. 07 frt; 6) u. a. tjkvben 3725. hrsz. a felvett ing. 04 frt; 7) u. a. tjkvben † 3844. hrsz. a felvett ing. 131 frt; 8) a szt-máriai 871. tjkvben § 3638. hrsz. a felvett ing. 207 frt; 9) a szt-máriai 548. tjkvben † 1301. hrsz. a felvett ing. 102 frt; 10) a szt-máriai 548. tjkvben † 2486. hrsz. a felvett ing. 25 frt; 11) a szt-máriai 548. † 2488. hrsz. a felvett ing. 05 frt; 12) a szt-máriai 1847. tjkvben † 3687. hrsz. a felvett ing. 90 frt kikiáltási árban mint becsárban az

1899. évi szept. hó 19. napján

d. e. 10 órakor

Szt-Mária községhezánál dr. Tamás János perlaki ügyvéd vagy helyettese ugy Csesz-

nák József perlaki ügyvéd közbenjöttével megtartandó árverésen eladni fog.

Venni szándékozók figyelmeztetnek, hogy az árverés megkezdése előtt a fenti kikiáltási ár 10%-át bánatpénz fejében letenni s a vevő a vételár, három

egyenlő részletben lefizetni köteles és végre hogy az árverési feltételek a hivatalos órák alatt alulirt tkvi hatóságnál és Szt-Mária község előljáróságánál megtekinthetők. 895
A kir. jbiróság mint tkvi hatóság.
Perlak, 1899. évi június 23-án.

Csáktornyavidéki Takarékpénztár r.-t. Csáktornyán.

Tisztelettel hozzuk a nagyérdemű közönségnek becses tudomására, hogy intézetünk **1899. november hó 1-én** nyitja meg **gyűjtő és előleg üzletágának III. csoportját** a következő kivonatos feltételek mellett:

a legkisebb összeg, illetve a részlet 1 korona, mely hetenkint fizetendő be; a befizetések **184 hétre** terjednek;

minden teljesen befizetett részlet, azaz 184 korona után, a 184 hét leteltével **200 korona** fizettetik vissza;

A 16 koronát kitevő különbözet a kamat, ami 5%-os félevesi kamatos kamatozásnak felel meg;

Minden egyes részlet, azaz heti 1 koronás befizetés után kölcsönképen. már az első 4 hét elteltével és befizetésével **200 koronáig terjedő előleg** kapható;

minden kölcsönadott 100 korona után kamat fejében hetenkint 14 fillér fizetendő. (7.28%)

Mindazok, kik ezen csoportban résztvenni óhajtanak, szíveskedjenek ebbeli szándékukat, írásban, vagy személyesen bejelenteni és kívánságukra díjmentesen megküldjük az erre vonatkozó szabályok teljes szövegezését, valamint egyéb felvilágosításokkal is készséggel szolgálunk.

A Csáktornya-Vidéki Takarékpénztár részvény-társaság.

900 1—3

Morandini Bálint téglagyára Csáktornyán

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy dráva-szent-mihályi (Csáktornya mellett) táglagyarámban kitűnő minőségű

uj préselt (francia alaku) tetőtéglát

gyártok, melyet nagyon jutányos áron szállítok.

Mintát kívánatra készséggel küldök.

Szíves megrendeléseket alanti címre kérve maradok

kiváló tisztelettel

Morandini Bálint
Csáktornya.

Megjegyzés:

méterenként 15 drb. cserép szükségeltetik.

Morandini Valentova ciglenica vu Čakovcu

Imam sreću pošt. občinstvu na znanje dati, da vu mojoj dráva-szent-mihályskoj (polog Čakovca) ciglenici izvrstne

nove prešane (vu francuzkoj formi) cigle

(črepe) za krov delam, koje za jako fal cěnu prodavam.

Muštre pošiljam svakomu, koj hoće kupiti.

Kupce prosim, naj se na nižji atress k meni obrneju.

S poštovanjem

Morandini Valent
vu Čakovcu.

Napomena: Na metru je 15 črepev treba.